

Qvadragesimale Ambrosianvm Dvplex, In Dvos Tomos Divisum

In Hoc Opere Per Singvlos Qvadragesimæ dies habetur bina Concio cum Morali, iuxta Euangelia, quæ in Ecclesia Mediolanensi leguntur. Cvm Indicibvs, Sacræ Scriptvræ, Et Rervm notabilium, cum Summa Concionum & Thematum Euangeliorum. Accomodantvr Hæe Conciones Ad Vsvm Romanum pro Quadragesima & ...

Tomvs Primvs, Continens Conciones A Dominica Prima, Qvæ Dicitvr In Capite, vsque ad quartam exclusiuè, quæ dicitur de Caeco

Bellintani, Mattia

Coloniae Agrippinae, 1626

Fer. VI. Collegerunt Pontifices, & Pharisæi Concilium, & dicebant quid, &c.
Ioan. 11. 47.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55873)

animus, vt Esau instar velit sine merito benedici?

Habeas ergo meritam benedictionem, *Psal. 90. 5.* & non timebis à timore nocturno, à sagitta volante in die, à negotio per ambulante in tenebris, ab incurfu, & damonio meridiano. Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextera tua. At non ceciderunt Iudæi, qui credentes maledicebant? Maledicti ipsi, maledictione redundantes, in alios effundere illam volentes, ab ipsamet oppressi sunt. Videte quid ad litteram sit scriptum de Iudæis, Christum persequentibus, per

Psal. 108. 17. Dauid in Psalmo. *Et persecutus est hominē inopem, & mendicū, & compunctum corde mortificare. Et dilexit maledictionem, & venit ei, & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo. Et induit maledictionem sicut vestimentum; & intrauit sicut aqua in interiora eius, & sicut oleū in ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum, quo operitur, & sicut zona, qua semper praerigitur. Hoc opus vorū, qui detrahunt mihi apud Dominum, & qui lequantur mala aduersus animam meam. En detrahentes illi apud Dominum, qui de illis credentibus dicunt. Maledicti sunt. Sic aduersus illum mala loquuntur, sic persequuntur. Quid ergo? Ab ei⁹ benedictione elongati sunt, induti maledictione, q̄ sic illis adheret, vt vestimentum & zona, qua continuē precinguntur. Apparent n. omnibus hominib⁹, vt à Deo maledicti, & in ea maledictione perstricti & obdurati, q̄ non exterius modò abominabiles illas reddit apud orbem vniuersum; verū & interiora illorum penetrat, sicut aqua, quin & sicut oleum q̄ etiā ossibus illabitur. Etenim vt à Deo distincti sunt, ita tabescunt in semetipsis, indignatur, cruciatur, vt de illis prorsus vera sit ista sententia. *Peccator videbit**

Psal. 111. 10. *Et irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet, desiderium peccatorum peribit.*

22. Hæc autem in figura facta sunt nostri. *Psal. 118. 21.* Qui verò sunt maledicti? Inrepassi superbo? maledicti, qui declinant à mandato tuis. An nō inter nos pleriq; superbi sunt? multi declinantes à mandatis Dei: nō pauci pauperem persequentes? viro iusto obloquentes? An non sunt terra illa, de qua Apostol⁹:

Hebr. 6. 7. Terra sape venientū super se bibens imbrem,

& generans herbam opportunam illis, à quibus colitur, accipit benedictionē à Deo: proferens autem spinas, & tribulos, reprobā est, & maledictio proxima, cuius consummatio in combustionē. Quam pauci sunt, qui herbæ generant opportunam, repleti fructu iustitiæ? Spinæ proferūt ac tribulos peccatorū; illorū fructus est luxuries in flagitijs, crudelitas in supplicijs, auaritia in rapinis, superbia in contumelijs. Et quas res ista peccata efficere possunt, eas omnes reperies in infidelibus: terra maledictio proxima, homines induri maledictione, eadē plenitudo ad interiora & intima cordis. Quorū consummatio in combustionem. Maledicta terra spinas germinans ac tribulos, quid aliud maneat, q̄ ignem comburentem in terrarum? Iam olim aqua diluuij operuit omnem terram, q̄ erat corrupta iniquitate. Ignis nūc sua cōbustione circumplectitur totam terram, quæ maledictio proxima est, maledictioni subiecta, locus & carcer maledictorum; qui ad ignem mittentur, qui paratus est diabolo & angelis ei⁹. Eia ergo exuimini vestimentum hoc tam pestiferū maledictionis, quo sunt operi, qui declinant à mandatis Dei, vt totis visceribus deprecemur Deū, dicentes: *Aufer à me opprobriū, & contempum* maledictionis videlicet) *quia testimonia tua exquisiui.* Fiat, fiat.

FERIA VI. DOMINICÆ DE LAZARO.

CONCIO PRIMA.

Collegerunt Pontifices & Pharisæi Concilium, & dicebant quid, &c. *Ioan. 11. 47.*

ARGVMENTVM.

Consideratur sacrificium vitula, qua sacrificabatur in antiqua lege. Ponderatur eius proprietates, & morti Christi optime aptantur. Colliguntur perpetua moralitates.

MULTIPLICITER peccauerunt Pontifices & Pharisei, quod collegerunt concilium aduersus Iesum Dominum nostrum. Primo, contra legem agentes in hoc, quod rem diuinam non pondere sanctuarii, sed pondere humano, quando dicebatur publicum, ponderabant. Communis quidem est regula, & veluti pondus publicum, quod rem parua[m] pro magna non liceat perdere seu alienare, atque ita vnium aureum pro re valoris excedentis. Christum esse rem diuinam fatentur ipsimet dicentes. *Hic homo multa signa facit.* Hominem interficere iuste, actio erat diuina, nempe statuta in lege. Quæ duo tamen humana ratione agere prætendebant, dicente Caïpha: *Expedit ut vnus moriatur homo pro populo & non tota gens pereat.* Publicam vtilitatem proponentes temporalem, pro qua volebant rem diuinam actione diuina perdere, quasi minoris esset valoris. Peccabant nihilominus, & male ponderantes pondere publico, ita vt incidere in proverbium illud. *Statera dolosa, abominatio est apud Deum.* Fingebant quippe publicam vtilitatem, & tamen ambitione dominandi agitabantur. Volentes enim hæredem Patris interficere, dicebant: *Nostra erit hæreditas:* atque ita dolose ponderabant. Quoniam vero (vt ait ibidem Salomon.) *Pondus autem aequum voluntas eius,* id est Domini. Ad pondus æquum, & ad pondus sanctuarii opus iniquitatis eorum ipse reduxit, perdens ad tempus primogenitum, *vt filius Dei, qui erant dispersi congregaret in vnium* cū ipso primogenito, vt esset ipse primogenitus in multis fratribus, vti corum iniquitati, Bonitas diuina præualeret. Imo & ipsa corum malitia vteretur ad communem omnium gentium salutem & pacem.

² Huius liberalitatis Dei figura fuit annus remissionis, qui erat septimus. Nam septimo quoquo anno, omnia in pristinum reuertebantur: vt qui agrum suum vendidisset, anno septimo ad eum reuertetetur, illumque sicut antea possideret. Neque debita anno illo septimo, licebat repetere ab

illis, qui essent de populo, quod tamen ab aduenis, & peregrinis licitum erat. Annus iste septimus est plenitudo tēporis, in qua misit Deus Filium suum Redemptorem mundi, qui omnia restauraret, & in statum pristinum reduceret, iuxta illud: *Et placebit Domino sacrificium Iuda, & Ierusalem.* ^{4.} *Sicut dies sæculi, & sicut anni antiqui.* Immo & in melius reformatet. Sic tamen vt beneficium hoc non ad omnes se extenderet; sed ad eos solummodo, qui essent de populo, id est essent computati inter filios Dei. Sic enim dicitur in tolemai Prophecia, quæ hodie audimus de ore Pōtificis, sic ab Eua-gelista explicata. *Iesus moriturus erat pro gente, & non tantum pro gente, sed vt filius Dei, qui erant dispersi, cōgregaret in vnium.* Cuius vt nos sumus & participes & grati, illud diligenter consideremus.

Quæ consideratio vt magis afficiat, magisque animis nostris hæreat, sub vela- ³ *Hic innui-* lamine fiet nobilissima admiranda que *fitur diuisio.* gura, quæ digeritur a Moyse in libro Deuteronomij his verbis: *Quando inuentum Deum, 21. 1.* *fuerit hominu[m] cadauer occisi, & ignorabitur cadis reus, seniores ciuitatis vicinioris, tollent vitulam de armento, qua non traxit iugum, nec terram scidit vomere, & ducent eam ad vallem asperam atque saxosam, qua nunquam arata est, nec sementem recepit, & cadent in ea ceruices vitula. Accedentque sacerdotes filij Leui, quos elegerit Dominus Deus tuus, vt ministrarent ei, & benedicane in nomine eius; & ad verbum eorum, omne negotium, & quidquid mundum vel immundum est, iudicetur. Et venient maiores natu ciuitatis illius ad interfectum, leuabuntque manus suas super vitulam, qua in valle percussa est, & dicent: Manus nostra non effuderunt sanguinem hunc, nec oculi viderunt. Propitius esto populo tuo Israel, quem redemisti, Domine, & ne reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Israel. Et auferetur ab eis reatus sanguinis. Tu autem alienus eris ab innocentis cruore, qui fusus est.*

Pro cuius intelligentia, addo primum ⁴ sententiam Domini Saluatoris: *Omnes, Mat 26. 52.* *qui acceperint gladium, gladio peribunt. Et Deut 19. 11.* *ideo sanciebat lex, vt homicidium voluntarium*

- rium morte plesteretur. Casuale vero excufabatur, pro quo erant instituta ciuitates refugij. Vbi declaratur populum esse sanguinis innocentis noxium, nisi puniat occiforem spontaneum innocentis? *Vt nō occidatur* (inquit) *sanguis innocuus in medio terra, quam Dominus Deus tuus daturus est tibi possidendam;* & infra de homicida voluntario: *Morietur: non misereberis eius, & auferes innocuum sanguinem de Israel, ut bene sit tibi.* Vbi habetur sicuti alibi, quod huiusmodi delictis contaminabatur terra, & reatus aliquo modo in totum populum redundabat. *Et infesta est terra in sanguinibus.* Et veras lex ne dimissam, quæ alij fuerat nupta, quis ducat; addit: *Ne peccare facias terram tuam.* Et furtū Achan toti populo imputabatur, donec deletus est fur. Intendit igitur Deus hac cæremonia terram purgare, & populum liberare à reatu illius homicidij, quod forte fuit voluntarium, quo non punito inficeretur terra, & populus esset reus. Quæ cæremonia apta figura est liberationis à morte factæ per Christum. Cuius non apta figura fuit casus homicidij voluntarij, quia reus occidebatur; nec homicidij inuoluntarij, quia non erat ibi mortis debitum aut meritum. At in homicidio ignoto debitum erat, quod tamen hoc ritu conuenienter auferebatur.
- ¶ Per hanc ergo figuram præsignatur populus Dei liberandus à morte illa tremenda, quæ vere mors est. Quæ liberatio per mortem alterius erat facienda, quasi per necem vitulæ. *Expedi enim ut vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens periret.* Vitula ergo, Christus innocens. Sed quare vitula? oblatio boū nobilior omnium esse videtur, cū bos sit animal nobilissimum capra, oue, & cæteris, quæ poterant immolari; Animal maius, fortius, vtilius, & magis necessarium. At quanta est Christi nobilitas? fortitudo? magnitudo? vtilitas? necessitas? *Nullus maior inter natos mulierum Ioanne Baptista. Qui autem minor est in Regno cælorum maior est illo.* Intuemini autē quantus sit hic. *Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se aequalē Deo.* Ideo dixit Archangelus Gabriel: *Hic*

erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur. Ideo in Psalmo quasi de maiori victima dicit Deus: *Nunquid manducabo carnes tuas?* At vitula in specie bouina minor est, tū ratione sexus, tū ratione ætatis: Ideo enī dicitur vitula. Vt cū Christi magnitudine, paruitatē illius coniungamus, qui semetipsum exinaniuit, factus paruulus, & nouissimus virorū. Quam coniunctionem fecit ipse, quādo magnifico Ioanē Baptista super omnes natos mulierū, subdidit de seipso: *Qui autem minor est in Regno cælorum, maior est illo.* Audis minor, & maior? Minor absolute in toto regno cælorū: Maior illo, id est Ioanē: vt non solū cum sua magnitudine coniungat paruitatem, sed paruitatē amplifiet, restringat amplitudinem, minor humilitate, maior dignitate. O vitulam, in specie hostia magna, minima in singulari. Quam iure docemur à Sapiente: *Quanto maior es, humilia te in omnibus.* Magnus nō quidem in omnibus, quod nemini dari videtur in terra, cum hoc tamen humilia te in omnibus. In paucis magnus, humilis in omnibus. Vt sic excellentius imitemur Christum, qui æqualis Deo semetipsum exinaniuit, vt esset etiā inter paruos paruulus & minimus. At tu qui te exaltas, memento scriptū esse: *Qui altam facit domum, quærit ruinam, & qui euasit discere, incidit in mala.* Salomon his verbis coniungit superbum cum eo, qui abiicit disciplinam. Quæ enim maior superbia, quam quod quisquam se sibi satis sapientem arbitretur? lactare diuitias, potētiam, gloriam, superborum est quidem; at sapientiam ita exaggerare, vt quis docere quoque non egeat, maxime superbiæ indicium est. Hic est, qui domū suam exaltat, atque propterea ruinam querit. Nā domus alta plusquam ferat vis fulcimenti atque parietū, cadat necesse est. Hæc est exaltatio & magnificentia, de qua Salomon quoque dixit: *Contritionem præcedit superbia, & ante ruinam exaltatur spiritus.* Cui vero magis culpa ista conuenit, eius videlicet, qui euasit discere, quam ei, qui Christum virtutum omnium exemplar imitari delectat? Merito itaque ruit: *Nam domū superborum demolietur Dominus.*

6. Quare vitula accipitur, quæ non traxit
 iugum, nec terram scidit vomere? Duo
 hæc conſucta ſunt bouum opera, iugum tra-
 here ad vehenda onera, atq; arando terram
 ſcindere. Deſignatur ergo, quod ſit iuuen-
 cula non dum arare docta, quod facit ad
 iam dictam paruitatem: nam quæ creſcunt,
 iugo ſubmittuntur. Sed hoc potiſſimum
 deſignat, vt humanis operibus addictum
 non ſit, quod Deo dedicatur. Chriſtus ſe
 talem obtendit, quando requiſitus a quo-
 dam dicente: *Dic fratrem meo, vt diuidat me-
 um ſubſtantiam, reſpondit: O homo, quis me
 conſtituit iudicem, aut diuiſorem inter vos?*
 Neque enim miſerat eum Pater in mun-
 dum, vt mundana tractaret, ſed vt redi-
 meret nos ab omni iniquitate, & munda-
 ret ſibi populum acceptabilem, ſectatorem,
 bonorum operum. Et qui diſcipulis ve-
 nuit pecuniam, baculum, peram & vniuerſa
 proſus negotia ſecularia, iis certe ipſe
 non ſeipſum implicauit. At forte illi dicat,
 qui requiſiuit eum pro diuiſione ſubſtan-
 tiæ: Num tu in Pſalmo non conſiteris: *Ego
 conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Syon mon-
 tem eius: Si autem Rex, nunquid non &
 Iudex? etenim in eodem Pſalmo regia pot-
 teſtati iudicium datur, dum dicitur: Reges
 intelligite, erudimini, qui iudicatis terram.
 Cur ergo te abnuis iudicem conſtitutum?*
 Si ſic Chriſtus compellatur, audi reſpon-
 ſum. Sum quidem conſtitutus Rex ab eo;
 ſed prædicans præceptum Dei, non diui-
 deus argentum hominum. Mea enim fun-
 ctio eſt prædicare. Prædicare (inquam)
 regnum Dei, non inter homines humanum
 administrare principatum. Nos igitur do-
 ctri à Domino audiamus etiam diſcipulum
 eius: *Nemo militans Deo, implicat ſe ne-
 gatijs ſecularibus. Quid tu igitur vocatus
 in ſortem Dei, tractas ſecularia? Etiam
 puluere pedes tui abſtergendi ſunt, vt ſint
 ſpecioſi pedes euangelizantium pacem;
 nam terrenorum puluis litibus alimenta
 miniſtrat, pacis offuſcat ſerenitatem &
 tranquillitatem. Ideo iubet lex: *Non ha-
 bebunt ſacerdotes & leuitæ. & omnes, qui
 de eadem tribu ſunt, partem & heredita-
 tem cum reliquo Iſrael. quia ſacrificia Do-
 mini, & oblationes eius comedent: & in-**

fra *Ipfum enim, id eſt ſacerdotem, elegit ſe,
 Dominus de cunctis tribubus ſuis, vt ſtet, &
 miniſtret nomini Domini: Vt nè quidem ne-
 ceſſaria ſibi curent* Et vide ſi forte duo illa
 opera expreſſit, quæ ſunt iugi tractio, & a-
 ratio, vt oſtendat ne de habitis, nec de ha-
 bendis debere ſolicitari. Iugo quidem, quæ
 iã ſunt, trahunt; at qui arat, in ſpe arat ha-
 bendi fructus, qui adhuc non ſunt, ſed ex-
 pectantur, vt omnis proſus tollatur ſolli-
 citudo ab his, qui Deo militant, & ſer-
 uiant ei die ac nocte.

Quare ducenda ad vallem aſperam & 7.
 ſaxolam, quæ nunquam arata eſt, nec ſe-
 mentem recepit? Non enim fruſtra hæc ita
 diligenter & iuſta & ſcripta ſunt. Primò vt
 videretur quodammodo extra terram habi-
 tationis hoc factum eſſe, vt terra idè non
 videatur contaminata. Hoc enim fuit ad
 purgationem terræ deſignandam, atq; ita
 reatus à populo demonſtraretur ablatus, vel
 etiam non contractus. At Dominus Ieſus
 extra portam paſſus eſt, quod & per ſacri-
 ficium, cuius carnes cremabantur extra
 caſtra, præfiguratum eſt, vt docet Apoſto-
 lus. Et quid putas rogauit in Cruce pro
 crucifixoribus, niſi vt quali culpabiles non
 eſſent, ac ſi procul ab eis, & extra ciuitatè
 habitationis eorum fuiſſet interemptus?
 Vbi & hoc notandum videtur, quod terram
 fructiferam noluit occupari, vt ſcias diui-
 num obſequium etiã temporalibus quan-
 tum poſſibile eſt parcere. Ideo enim & A-
 poſtolus nè grauaret, quos Euangelicis
 præceptis erudiebat, manibus ſuis victum
 ſibi, ac ſocijs ſuppeditabat. Et ſacrificio-
 rum communium modicam partem ſibi
 ſeruabat Deus, quæ vel igne conſumere-
 tur, vel in uſum cederet ſacerdotum. Et
 quamuis totam terram dediſſet ipſe inha-
 bitandam, primitiis tamen atq; decimis
 contentus erat, & hominum primogeniti
 modico admodum pretio redimebantur.
 O vtinam vellemus Deo ſeruare, experi-
 mento cognoscere, iugum Domi-
 ni eſſe ſuaue: aſperam enim ipſe, & ſaxo-
 ſam vallem petiit, vt mala noſtra ferret, &
 bona ſua conferret, multa patiens; non
 autem imputans quod pateretur ab ho-
 minibus, ſed reputans quod pro hominibus
 pate-

pateretur. In valle aspera atq; saxosa indigna suscipiens, sed quæ nunquã arata est, nec sementem recepit, ubi videlicet homo non apparuit, qui illam coleret, ac propterea nõ homini imputandum sit, quod pro homine ipso, ipse Deus & homo tolerauit.

8. Caue tamen ne passionis locus tibi infructuosus sit; ubi nec ares nec semines, atque propterea nullus ibi inde expectandus fructus. Audi sapientẽ: *Natus est stultus in ignominiam suam: sed nec pater in fructu latabitur.* Stultus est omnis, qui vanè laborat, qui inania meditatatur, qui infructuosam rem negligit, talentum abscondens in terra. Hic nil aliud debet expectare,

Prou. 17. 21. *Natus est stultus in ignominiam suam: sed nec pater in fructu latabitur.* Stultus est omnis, qui vanè laborat, qui inania meditatatur, qui infructuosam rem negligit, talentum abscondens in terra. Hic nil aliud debet expectare,

quam ignominiam suam. Si enim gloriam sapientes possidebunt, quid aliud manet stultis, quàm ignominia? Ad hanc natus est stultus, quia ab eò trahitur nihil aliud.

Matth. 2. 6. Vndè *bonum erat ei, si natus non fuisset.* Ad quid enim nasci, vt duntaxat ignominia appareat? Ad quid patrem habere filium, de quo nullum aut fructum, aut gaudium consequatur? *Gaudium gaudet mulier,*

Iob. 16. 21. *qua peperit puerum, quia natus est homo in mundo.* At si natus sit stultus, iam gaudiũ veretur in tristitiam, vt melius iara esset, si natus non fuisset homo ille. Christus verò pater noster, qui cum tristitia nos genuit, quam ex nobis lætitiã concipiet, qui stulti nullum fructum capimus ex iis, quæ passus est? Heu nos infelices! Doluit noster iste genitor, quando venit hora eius, in qua ad modum parturientis, vehementes dolores sensit: sed producto seruo debuit gloriari; sed si factus euasit filius, pater in fructu non lætatur. Tu quidem insipiens, doloris in Christo fuisti causa, sed non lætitiæ, quin tua fatuitate, si possibile esset, infandum Domino Iesu dolorem reuouares.

9. Sed cur cadunt in ea valle ceruices vitulæ? cur occisa & decollata? sic iubet lex. Occisa, quia pro morte agitur hoc negotium, nempe vt morte, mors redimatur. Quod ad litterã legis pertinet, mors vitulæ occisæ in valle maxime remota pro morte est hominis occisi absconditè, quæ si non vindicatur, tota infecta est terra, & contaminatus populus, ac propterea morti ob-

noxius. Cum autem propter latentiam occidentis vindicari non possit, remedium adhibetur purgationis, qua declaratur populus innoxius: quæ purgatio fit; in omnibus stantibus pro populo, lauandis manes suas super vitulã, & protestantibus se nec fecisse homicidium, nec hominẽ damicare. Quo ad spiritum, in omnes homines mors pertranxit. Vndè verè in se totus populus contaminatus est, & morti obnoxius. Oportet autem in morte alterius sperare salutem, *Ne tota gens pereat.* Motus hic in vitula extra portam passus, cuius morte purgatur populus: non vt in figura negasse conscientiam mortis eius; sed confitens causam se fuisse mortis eius, qui pro peccatis nostris mortuus est. Mors autem cõmuni vniuersorum, quæ hic aboletur, aptè designata est morte, quæ debebatur hominẽ occidenti. Multa quidem delicta secundum legem morte puniebantur, vt pater de blasphemante, de violante diem Sabbati; de maleficio, de immolante idolis, & huiusmodi: sed nemo directius, ac magis aptè veniebat morte mulciendus, quam qui mortem alteri intulisset. Idè post latam legem decem verborum, primum iudicium a Deo institutum, quo quis necandus esset, istud fuit. *Qui percussit hominẽ, volens occidere, morte moriatur.* Vndè & in Euangelio à Domino sententia pronuntiata est. *Qui acceperint gladium, gladio peribunt.* Mors itaque destruenda, aptius à nulla morte alia figuratur, quam ab ea, quam obire deberet, qui hominẽ occidisset sine causa, & sine potestate. Vt autem lex in suo robore remaneret, quæ deberet occidens occidi, aliquis loco occidentis, occidendus erat. Sed qui tanti esset, vt sola eius occisio occidẽdis omnibus esset sufficiens subsidium atq; remedium. *Expeit enim vt vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat; si talis homo reperiat, qui possit sua morte mortem omnium supplere; vt solus moriens morituris omnibus prouideret, ne morte mulctarentur.*

noxius. Cum autem propter latentiam occidentis vindicari non possit, remedium adhibetur purgationis, qua declaratur populus innoxius: quæ purgatio fit; in omnibus stantibus pro populo, lauandis manes suas super vitulã, & protestantibus se nec fecisse homicidium, nec hominẽ damicare.

Quo ad spiritum, in omnes homines mors pertranxit. Vndè verè in se totus populus contaminatus est, & morti obnoxius. Oportet autem in morte alterius sperare salutem, *Ne tota gens pereat.* Motus hic in vitula extra portam passus, cuius morte purgatur populus: non vt in figura negasse conscientiam mortis eius; sed confitens causam se fuisse mortis eius, qui pro peccatis nostris mortuus est. Mors autem cõmuni vniuersorum, quæ hic aboletur, aptè designata est morte, quæ debebatur hominẽ occidenti. Multa quidem delicta secundum legem morte puniebantur, vt pater de blasphemante, de violante diem Sabbati; de maleficio, de immolante idolis, & huiusmodi: sed nemo directius, ac magis aptè veniebat morte mulciendus, quam qui mortem alteri intulisset. Idè post latam legem decem verborum, primum iudicium a Deo institutum, quo quis necandus esset, istud fuit. *Qui percussit hominẽ, volens occidere, morte moriatur.* Vndè & in Euangelio à Domino sententia pronuntiata est. *Qui acceperint gladium, gladio peribunt.* Mors itaque destruenda, aptius à nulla morte alia figuratur, quam ab ea, quam obire deberet, qui hominẽ occidisset sine causa, & sine potestate. Vt autem lex in suo robore remaneret, quæ deberet occidens occidi, aliquis loco occidentis, occidendus erat. Sed qui tanti esset, vt sola eius occisio occidẽdis omnibus esset sufficiens subsidium atq; remedium. *Expeit enim vt vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat; si talis homo reperiat, qui possit sua morte mortem omnium supplere; vt solus moriens morituris omnibus prouideret, ne morte mulctarentur.*

Quis verò homo iste erit? Is certe, qui multa signa fecit ac tanta, vt certum sit ipsam etiã, quem Deus misit in mundum, vt sal-

uaretur.

Quis verò homo iste erit? Is certe, qui multa signa fecit ac tanta, vt certum sit ipsam etiã, quem Deus misit in mundum, vt sal-

uaretur.

Ios 8. 29.

manuum mentionem facit, tanquam de re magis aperta. Et quoniam vilior, atque dira magis mors erat crucifixorum, quare ideo illata est Regibus Chananæorum resistendum populo Dei. Plagæ autem in medio manuum sunt plagæ crucifixorum. In plagis ergo manuum, extremam atrocissimamque mortem admiratur Propheta. Quam Christus ipse exaggerat, dicens, se plagatum in domo eorum, qui diligebant eum, non quidem à diligentibus, sed in domo diligentium. Dilexit enim Synagoga Christum, dum illum tandiu expectavit, dum in ea fuerunt sancti viri, & Reges, qui diem illum summo ardore desiderabant; in qua semper fuerunt amici Dei electi & dilecti, qui ardenti cordis affectu in Christum ferebantur, & rapiebantur. At quod in tali domo princeps illius ita sit male habitus, ut appareant plagæ in medio manuum eius, hæc maxima est admiratio. Admiratio (inquam) quæ dolore, & dolore animam repleat, quod tanta sit passus Filius Dei, & hæc à populo suo, à populo quem tantis beneficiis profectus est, quem excellentiorem fecit omnibus gentibus. Etsi hoc: quanta Passio, quam acerba, ab his etiam pati, qui sunt in domo noua sanctæ Ecclesiæ? ab his, qui Christiano censentur nomine? Genitores carpit Propheta, quod ipsi fuerint confidentes eum. *Et configent eum pater eius, & mater eius genitores eius:* sed quoniam pro patribus eius nati sunt illi filij, qui nos sumus: nunquid meliores sumus parentibus eius? Heu!, verum, & nimis verum est *Iræ patris, filius stultus, & dolor matris, quæ genti eum.* Ipse pater noster, ipse mater nostra, de se enim genuit nos. Quanta ergo ira eius, quantus dolor, præuidere ad tantam stultitiam nos prolapsuros, ut premium Passionis eius, pro nihilo haberemus? mortem illius contemneremus? Salutem tanto labore nobis acquisitam infantes perderemus? Si zelus in prædicatione sua tantus fuit, ut dicerent turbæ.

Zach. 13. 3.

Psal. 44. 17.

Prou. 17. 25.

Marc. 3. 21.

suam. O dolor! qui affecit, & interfecit Auctorem vitæ, dum sua morte, mortem nostram à nobis quam longissime ablegare: Quantus dolor Moyli, qui dicebat: *Noui quod post mortem meam iniquè ageris, & declinabitur eus de via, quam præcepisti vobis?* Tantum laborauerat ducens, instruens, sustinens, dum ergo præuidet in futuris filiis, cassum laborem suum, zelo ductus ineffabiliter anxietur. Quid ergo Christus Dominus, intuens ingratitude Christianorum? Videns infinitam prope multitudinem pereuntium? Si quid habet apparentis veritatis Caiphæ dictum, enā ut ab eo intentum. *Expedi ut vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat.* Quid vbi tanta gens perit, etiam mortuo homine illo, qui mortuus est ne illa periret? Quid, inquam? Num expedi hoc? An non potius perniciosissimum est, ut de eo præuiso maxime doleret, atque irasceret Pater iste noster, qui filiis suis vitam inspirat, atque ut inspiraret, expirauit?

SECUNDA PARS.

Proposita figura hoc quoque continet. *Accedent Sacerdotes, quos elegit Dominus, & ministrent ei, & benedicant in nomine Domini, & ad verbum eorum omne negotium iudicetur.* Vbi apparet ratio, cur huic negotio assistere deberent Sacerdotes, nempe ut quasi iudices decernerent inculpabilem esse ciuitatem, & innoxium populum, in cuius territorio fuisset mortuus ille occisus, atque ita illi ciuitati, & populo benedicerent in nomine Domini. Ratio verò, cur sacerdotibus data esset ista potestas, tangitur dum dicitur *Ut ministrent ei.* Qui enim sic in ministerio Deo appropinquabant, congruenter etiam in potestate iudicandi, atque benedicendi eidem ipsi Deo propius accedebant. Hoc futurum erat, vbi morti obnoxius liber à mortis reatu fuerat iudicandus. Inde enim hodiè Sacerdotalis sententia pronuntiat. *Expedi ut vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat,* quod est dicere in figura. Occidatur virula, ut populus sit immunis. Et ita factum est, quia

quia Iesus mortuus est pro genere, videlicet Iudæorum. At quoniam Deus nedum fidelis est in omnibus verbis suis, vt que prædictionibus pollicitus est, fideliter implet: verum etiam diuus in misericordia, superabundanter implet promissa sua: propterea Christus mortuus est, non tantum pro gente, sed vt & filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in vnum, nempe in societatem suam, de qua Ioannes: *Quod vidimus, annuntiamus vobis, vt & vos societatem habeatis nobiscum, & societas nostra sit cum Patre, & cum Filio eius Iesu Christo.* Vbi notandum est, quod cum iuberet lex, standum esset iudicio Sacerdotis, qui tunc præfesset loco, quem Dominus elegisset; ita sua diuina prouidentia cathedrâ Moysi tuebatur, vt sedentes super illam non permitteret errari in iudicando. In dè enim est, quod iuber etiam Noui Testamenti Mediator: *Super Cathedram Moysi sederunt Scribae & Pharisei: Omnia ergò quacunq; dixerint, seruent & facite.* Et ne quis diceret, Caïphas Pontifex in concilio non sedebat in Cathedra Moysi, quomodo ergo iudicat iniuste? Spiritus sanctus prospexit, vt quam vis scelestus esset, atque sacrilegus, ardentia tamen Pontificia dignitate, verum pronuntiaret, & quod erat à Deo diffinitum, promulgaret. Audimus enim Euangelistam, sic illius sententiam interpretantem: *Hoc autem à semetipso non dixit, sed cum esset Pontifex ante illum prophetauit. Quia Iesus mortuus erat pro gente, & vt filios Dei congregaret.* Quia tamen mens eius corrupta malum intendebat, iustum condemnans; idè Episcopatum eius accepit alter, translato Sacerdotio à Synagoga ad Ecclesiam. Vt mirabiliter sententiæ tum veraci, tum mendaci iuste responderetur. Vt enim verax fuit, datur Spiritui Sancto ratione Pontificatus, quem Deus non permittit errare. Vt mendax fuit, & iniqua, datur homini, qui propterea à gradu deturbatur Pontificali. *Quia enim repulisti scientiam (dicit Dominus) repellam te, ne Sacerdotio fungari mihi.*

14
Lm. 19. 19

Vbi discimus separare pretiosum à vili, vt lenina in agro non miscamus, neque

Tom. II. Bellinatani.

colores in vestimentis, neq; enim bonum, quod malo sit adiunctum, respicendum est; neq; è contrariò malum, quod cum bono coniunctum est, villo pacto probare debemus, & acceptum habere; sed deprecanda hostia, vt non pellis cum carnis offeratur, nec offerantur carnes cum pelle. Sed vnicuique detur quod suum est; Deo propheta, malitia homini. Pellimum quidem fuit iudicium hominis huius iniusti; Quoniam, vt ait Salomon. *Non est bonum, damnum inferre iusto; nec percutere Principem, qui recta iudicat.* Et iterum: *Non decent stultum verba composita, nec Principem labium mentiens.* Iustum, iam vt diximus, reputauerunt Christum, quem multa signa facere restati sunt, & damnum tamen idq; maximè illi moliantur inferre. Nunquid hoc bonum tibi videtur, si calumniaris, & opprimas iustum, qui nihil mali fecit? At dictum est: *Principi populi tui non maledices.* Caïphas Princeps erat populi; ergo bonum non est, illum percutere maledictio. Verum est quidem, si is sit, quem Salomon pronuntiauit: *Principem (inquit) qui recta iudicat.* Propter hoc, qua parte Caïphas prophetauit, non illum percutimus, non illum maledicimus, sed Pontificatui reuerentiam exhibemus.

Exo. 21. 28.
& Abd. 1. 5.

At verò vbi iniqua iudicat, sicut reprobandus, maledicendus, percutiendus Sed Christus Prin. eps est, qui recta iudicat: hunc percutere bonum non est. Tum itaque, quia iustus erat Christus, tum quia Christus recta iudicans, ab eius damno, & percussione erat summopere abstinentum. Ac propterea non decent stultum verba composita, neque Principem labium mentiens. Eos, qui in concilio erant, stultos fuisse, aperte Caïphas ipse pronuntiat, dicens: *Vos nescitis quidquam.* Hi quid aliud faciebant, quam verba componere ad persuadendam, & ad faciendam iniquitatem? sicut homo stultus ornatu nescit vti verborum, cum maximè sapientia sit, tum vi sententiarum, tum sermonis elegantia persuadere. Vnde stultus, qui verba componere meditatur, eò magis

Pro. 17. 7.

Pro. 17. 7.

Pro. 17. 7.

Tom. II. Bellinatani.

gis ad stulea declinat. Ita isti damnabiles consiliarij, maximè à rectitudine recedebant, quò magis apparentia prærendebant argumenta. Sed eò damnabilior Caiphas, qui cum esset Princeps, mendaciù proferbat. Nam non decet Principem, labium mendax. Tanta est Principis autoritas, & dignitas, vt illum maximè dedeeat vel minima culpa, sed mendaciù super omnia: quoniam iudicando, diuinam functionem

Deut. 1. 17. administrat. Nam *iudicium est Dei*: inquit

Deut. 16. 18. Moyses. Vnde & post institutionem solemnitatum decernit immediatè iudices esse constituendos, qui recta iudicent. Sic ostendens, quòd prima res statucnda & suscipienda post cultum Dei, est iustorum iudicium institutio: qui etiam propterea *Dij* appellantur. Vnde & Salomon asserit

Prov. 16. 10. præsumptiù: *Diuinatio in labijs Regis; in iudicio non errabit os eius.* Præsumitur enim, nisi contrarium appareat, iustum esse Regis iudicium, adeò vt diuinum quid eluceat in labijs eius. Super omnia igitur indecentia, mendacium indecentissimum est in ore Principis.

Deut. 16. 21. Vnde mox post iustam iudicium institutionem, duo hæc præcepta subduntur; ne fiat lucus circa altare Dei, ne statua fiat aut statuatur. Quæ (inquit) odit Dominus. Sicut enim circa Altare non ea facienda, quæ gentes faciunt Diis suis: ita à Rege, quasi diuino Altari, ea prorsus sunt amouenda, quæ verè diuina non sunt. Quanti enim faciendus sit Principatus, ostendit Spiritus Sanctus, qui posuit verba sua in ore Caiphas, qui erat Pontifex anni illius. Extremum igitur absurdum est, vt in eo quidquam reprehensibile reperitur: Et ea ex parte in primis, quæ ad Principis officium pertinet, propter quam præsumitur diuinatio in labijs eius. Maxima ergò iniquitas scelestissimi huius Pontificis. Quæ videtur idèd permiffa, vt summum scelus & summus zelus obuiarent sibi, & tunc superabundaret gratia, vbi delictum quoq; superabundat. Propterea enim inter alias rationes voluit quoq; Dominus per iniustum iudicium morti addici, vt sic dum abundaret mundi iniquitas, Dei pietas super omnè carnem superflua-

Rem 5. 20. ter effunderetur, vt sic palam fieret, quòd sapientiam nõ vincit malitia, neq; impietas pietatem; sed è contrà gratia vincit in bono malum.

ter effunderetur, vt sic palam fieret, quòd sapientiam nõ vincit malitia, neq; impietas pietatem; sed è contrà gratia vincit in bono malum.

Discamus nos igitur illic maximè à peccatis abstinere, vbi se magis diuina diffundit misericordia. Vbi maximus Deo fit cultus, inde procul sit maximè quòd Deo displicet. *Non plantabis lucum, &c.* *Deut. 16. 21.* *Non facies tibi statuam, neq; constituis. Quæ odit Dominus Deus tuus.* Luci ad cultum pertinebant idolorum. Idèd summpere à diuino altari prorsus abfciendū. Heus Christiane, qui Deo es consecratus vt altare, cur appropinquas iniquitati? Cur locum das diabolo? Cur mentiris Spiritui Sancto? Cur Filium Dei conculcas? Cur, cum sis filius lucis, ambulas sicut & gentes, quæ ignorant Deum? Non plantabis lucum, & omnem arborem iuxta altare Domini Dei tui, ne lucum quidem, qui ex multis constabat arboribus, sed neque vllam arborem, sed neq; initium omnibus peccati, sed neque speciem mali, neque tantillum declines à via recta, & semita Dei nostri. Vide ad quantam iniquitatem, qui Deo consecratus erat, sit temerarie prolapsus, vt in loco iudicij esset & in loco iustitiæ iniquitas; & iniquitas, impietasque tanta, vt sub pietatis specie, tantum scelus operiretur. Arbores quidem lucorum reuerentiam quandam loco cultura præferbant. At Deus hanc respuit apparentiam, in qua est falsitas, & dolus. *Aperti, Libane,* id est templum, *portas tuas,* sincerum sit & apertum obsequium Dei.

Additur in figura. *Et venient maiores natu ciuitatis illius ad interfectum, lauantque manus suas super vitulam, quæ percussa est in valle, & dicent. Manus nostra non effuderunt sanguinem hunc, nec oculi viderunt.* Ecce primum coniunctio vitulæ, & interfecti. Habetur enim ex his, quòd vitula ferebatur ad interfectum, quæ fuerat in valle percussa, & lauantes manus super vitulam dicunt. Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc, intelligentes de sanguine interfecti. Vbi & conuicio,

re datur, quam in spe promittatur.

Sed cur maiores natu ista perficiant?

Quia quod à maioribus fit, factum intelligitur ab omnibus, pro quibus seniores interueniunt. Sed documentum est, ut seniores reconciliatio sint iuniorum. Ita enim

Iob pro filiis intercedebar. Sic Moyses, sic Aaron pro toto populo. Mirum autem videtur, quod ad protectionem seniorum vniuersus populus purgaretur, in quo plurimum continebatur is quoque, qui homicidium perpetrasset. Ut ita declaretur, quod seniorum vita ad iustitiam facit, & sanctitatem iuniorum: sicut è contra ubi seniores deuiant, reliquos deuiare propè necessarium est. Etenim inter utrosque quædam est congruentia, & affinitas, ut sibi mutuo communicent suas proprietates: propter quod & honorem, & contumeliam propriam, mutuo sibi tradunt. Corona senum filii filiorum: inquit Salomon: Pro 17. 6. & gloria filiorum patres eorum; sicut & de Eccl. 3. 13. decus filii est pater sine honore. Potissima autem ratio est, quia patres sunt causa filiorum, siue in bonum, siue in malum. Propterea enim scribitur à Sapiente: Filius sapiens doctrinam patris, quasi dicat: Vnde est quod filius sapiens sit? ex doctrina patris, qui illum conuenienter instruxit. Videant igitur patres, quæ filiis exhibere teneantur, nempe doctrinam, disciplinam, exemplum. Moyses, qui semper filios Israël docuerat, in morte sua potissimum illis præbuit præcipua documenta salutis: sic se habuit Dauid cum Salomone; sic cum filio suo Sanctus Tobias. Quæ res adeo erat Deo grata, ut aliquando propheterent. Nunquid celare potero Abraham, quæ facturum sum? Scio enim quod docturus sit filios suos, ut timeant Dominum. Filii rursus instruuntur, ut audiant patrum suorum eruditionem. Idè enim à Sapiente sæpè homines, nomine filiorum compellantur: Audi fili, disciplinam patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ. Et Sapientia ipsa: Nunc ergo filii audite me. Ita & in Psalmo: Venite filii, audite me: timorem Domini docebo vos: Sic Paulus, sic Ioannes filiorum nomine appellabant fideles, tanquam ratione potissima, hoc

Iob 1. 5.
Exod. 32. 11
Num. 16.
49.

Pro 13. 1.

Deut. 31. 1.

3. Reg. 2. 12
Tob. 14. 5.

Gen. 18. 17.

Pro 1. 8.

Pro 7. 32.

Psal. 33. 12

ut vitulam occidi in abscondito, ita ut nullus videret, ut ita designaretur homicidium absconditum. Dicitur enim. Neg. oculi viderunt. Quo confirmatur supradictum, quod mors Christi cum morte nostra coniuncta est, ut dum innocens occiditur, nos apud Deum innoxii reputemur. Ablutio manuum fiebat, ut mundi apparent à delicto illo maximo. Nam de peccatoribus & iniquis scriptum est. Manus vestra sanguine plena sunt. Ut igitur à sanguine appareant munda, lauantur, & lauantur super vitulam cum his verbis. Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc. Ut à sanguine illo particulari innoxia declarantur. Sic & Pilatus lauit manus suas, dicens: Innocens ego sum à sanguine iusti huius. Innocentem quippe se pretendebat, ed quod inuitus faceret. Sed verè in culpa fuit, cum potuerit, ipso met profitente, dimittere illum: & debuerit, ipso pariter confitente, quod iustus esset. At nos (ò inigne priuilegium!) modò conuenienter lauemur etiam post culpam, absolui mur. Alioqui cur monemur: Lauamini, mundi estote, auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis? Erat ergò malum, sed per abluionem auferitur ab oculis Dei, qui mundi sunt, ut non videant malum. Ita quod lauatio non signum tantum est innocentie præcedentis, sed vera causa est subsequenti. Qui enim lauant manus suas, cum panem manducant celestium Sacramentorum, auferunt re ipsa malum à se, & ab oculis Dei: à se (inquàm) quia mundi sunt. Lauamini, inquit, mundi estote. Ab oculis quoque Domini, quia sic per abluionem, baptismatis, & poenitentia, aliorumque Sacramentorum absteruntur, ut prorsus delicta sint, ablata, atque dimissa. Lauamini ergò. Non quidem dicentes: Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc, sed libere confitentes peccata nostra, atque dicentes. Peccauimus, iniuste egimus, iniquitatem fecimus. Sed tu, qui potes facere mundum de immundo conceptum semine. Amplius laua nos ab iniquitate nostra, & à peccato nostro munda nos. Si enim lauabis nos, super nitent dealbabitur. Fortior enim est veritas, quam figura; & plus in

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

nomine impellentes ad suscipiendam disciplinam, & eruditionem. Filiorum enim est patrum obtemperare documentis. Alio qui superbi sunt, & veluti naturæ repugnant. Vnde postquam dixit Salomon: *Filius sapiens doctrinam patris*: subdit: *Qui aurem illi for est, non audit cum arguitur*. Sed omnium est pessimum, quando patrū scelera, sequuntur filii scelerati, qui idē sunt serpentes, & genimina viperarum. Quibus dicitur a sancto Stephano: *Vos semper Spiritui Sancto resististis, sicut patres vestri, ita & vos*. Hoc ergo est, quod concilium collectum a Caïpha meditarur, ut se filios ostendant eorum, qui Prophetas occiderunt, implentes mensuram patrum suorum.

Ezech. 2. 3. Vnde & in Ezechiele ait Dominus. *Ipsi & Patres eorum prauaricati sunt pactum meū usque ad diem hanc*. Et filii dura facie, & indomabili corde sunt.

19
Dent. 21. 8. Ablutioni manuum oratio etiam adiungitur. *Propitius esto populo tuo Israel, quem redemisti, Domine; & ne reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Israel*. Ablutio illa quædam erat satisfactio, atque purgatio, cui tamē adiungenda est oratio, tum ut purgatio adiugetur, & dirigi ostēdatur; oratio fitur verbis, quod opere manus sunt; Tum ut certum sit nostra opera valere, nisi adsit Diuina gratia, auxilium, atque susceptio. Ita enim & in sacrificiis rogabat Sacerdos, ut dimitteretur peccatum consentienti, & offerenti. Quod dicitur: *Populo tuo, quem redemisti*. Ratio est, quia Deus propensus suam debeat propitiationem exhibere. Populus enim eius est: quem ergo proteget Dominus, nisi populum suum? Redemit illum de manu omnium, qui oderunt eum in signis, & mirabilibus: quomodo ergo non tueatur, & conferuet eum? Hæc fiducia nostra: *Redempti sumus pretio magno*. Si ergo cum inimici essemus, Christus secundum tempus pro impiis mortuus est; multo magis nunc reconciliati salui erimus ab ira per ipsum, si per nos non ster. Filios enim Dei, etiā si desperati sint, venit Christus in vnū congregare.

20 Qui verò filii nisi electi, quos in erro-

rem induci possibile non est nam si errēt, iam filii non sunt. Neque enim quos Filii vocat Ioannes, ii tunc viuebant omnes super terram, sed neque adhuc viuunt. Respexit ergo Ioannes non ad personas solum saluandorum, sed ad mores, ad merita, ad perseverantem in Dei voluntate famulatum. Quod spectauit & Paulus, qui de Christo dicit: *Qui multos filios in gloriam adduxerat*. Adduxerat (inquam) non iam res, sed aeterno proposito illos, qui eodem proposito futuri essent filii. At propositum sine effectu non est, & effectus sine suis causis non est. Est autem immediata, manifesta que causa in obseruatione mandatorum vera perseverantia, DEO ipso confirmante vsque in finem. Sicut enim in omni tempore diligit, qui amicus est: & frater in angustiis comprobatur; ita Filius Dei non est, qui cœpit ædificare, & non voluit consummare, qui ad tempus credit, & in tempore tribulationis recedit, & mittens manum ad ararum respicit retro; sed qui factus dicit, non verbotantum, ut Petrus. *Etiā si oportuerit me mori pro te, non te negabo*. Quando anxia est cor Christi in angustiis, in plagis, in carceribus, tunc probati sunt amici, & fratres, qui sibi timentes in angustiis eius, illum dereliquerunt. Quod tamen postea referunt, animas suas pro Christi nomine prodigentes.

Hæc est differentia inter Synagogam & Ecclesiam. Accepit illa libellum repudii, spernens, derelinquens, quin & interficiens virum adolescentiæ suæ. At iam non datur libellus repudii, repudiata est lex illa data ad duritiam cordis illius populi, qui fuit dura ceræ, & indomabili corde. In Ecclesia Christi sicut & ab initio; *Quos Deus coniunxit, homo non separet*, sed neque Deus ipse, qui se nobiscum esse futurum pollicetur omnibus 20. diebus vsque ad consummationem sæculi. *Non enim accepistis spiritum seruitutis, sed accepistis spiritum filiorum Dei*: inquit Apostolus. Magister autem Christus ita decernit. *Seruus non manet in domo in æternum, filius manet in æternum*. Qui ergo spiritū seruitutis acceperunt

perant, qui timentium est, extra domum remanserunt. Venerunt enim Romani, & tulerunt locum eius & gentem. At nos, qui sumus filii, accipientes spiritum adoptionis filiorum, qui amantium est, occurrente nobis Patre misericordiarum, facti sumus domestici Dei, cum illo in eadem edentes & bibentes, quæ apud illum sunt. Hæc est excellentia Ecclesiæ, quæ est mater nostra. Quæ & verbo dicit, & facto:

Gen. 3. 4. Tenui eum, nec dimittam; cuius qui filii sunt, filii sunt Dei, qui manent in domo in æternum, & recipiuntur in æterna tabernacula, etiam si oporteat per multas tribulationes in illa ingredi. Filios enim recipit probat Deus in camino humiliationis. Vide, quæso, modum loquendi, quem assidue seruauit Deus cû veteri populo. Nam promittens illi bona in terra, quam erat illi traditurus, subinde addebat, Si tamen audieris vocem Domini Dei tui.

Deut. 15. 5. Præuidebat eorû casum, recessum, ingrati- tudinem, rebellionem; idcirco tam frequens subinfert conditionem. Si tamen custodieris quæ præcepta sunt tibi.

Exhorta. 22. Heu! fideles Christi, Ecclesiæ filii, & Patris nostri, qui in cælis est. Videre quomodo caute ambuletis, ne à gratia excidatis, facti socij Iudæorum, quid dereliquerunt Dominum, blasphemauerunt sanctum Israël. Audite Regem Salomonem: *In*

Pro. 17. 2. 4. facie prudentis lucet sapientia. Oculi stultorum in finibus terræ. Stultus in vultu, & in oculis ostendit stultitiam suam, vertens oculos huc, illuc, vt non sit status etiam vsque ad fines terræ. At sapiens etiam in facie ostendit grauitatem & sapientiam.

Pro. 18. 1. Stabilitas oculorum ostendit cordis stabilitatem. Iudæi ob suam instabilitatem varias occasiones querebant, & proponebant Christum persequendi: sicut occasiones querit qui vult recedere ab amico. Omni tempore erit exprobrabilis. Sic exprobrabiles sunt Iudæi apud omnes gentes, & à tempore Christi vsque ad tempora nouissima. Heu! num & nos exprobrabiles erimus, habentes oculos vsque ad fines terræ, absque aliqua stabilitate? Si exprobrabilis Iudæus in synagoga, quæ aliquando repudianda erat. An non magis

exprobrabilis Christianus in Ecclesia spōsa perpetua, domo nunquam casura? Quid mirum, si ille perit in naui submergenda? At tu in firmissimo habitaculo Dei, quod operatus est Dominus, & quod firmauerunt manus eius, incostans eris, infirmus, nutans, spiritu actus vertiginis, huc illuc impellens, sicut ebrius, nunquam in eodem statu permanens? Quis non exprobrat tibi? Quis non incipiat tibi illudere, dicens, Hic homo cœpit opus bonum, sed non potuit consummare? Cum spiritu cœperit, & carne consummetur. Mittens manum ad aratrum, retro respexit. Saul non Saulus. Saul bene incipiens, male finiens. Non Saulus mane lupus, vespere agnus. Sed quid dico Saul? Balaam potius. Bonus fuit ille aliquando, hic scelestus, atque sacrilegus. Varius quidem in actionibus, sed in mala intentione semper idem. Mala mens eius, malus animus, male omnia fecit. Male vadens ad Balac, vbi peruersa fuit via eius. Male manens vbi augurium quærens, modo hic, modo illic, altaria edificabat cultu sacrilego, & conabatur populum sanctum maledicere, aduersante sibi Deo. Male recedens, quia pergens ad populum suum, pessimum dedit consilium, quo populus induceretur ad idololatrandum. En mundanorum exemplum, qui circumferuntur omni vento malitiæ, omni impulsu concupiscentiæ, nusquam inuenientes vbi requiescat pes eorum. Pedes enim eorum ad malum currunt, manus tornatiles ad opera multa, & inutilia. Oculi in finibus terræ, non satiati visu totius orbis, concupiscentes, quæ non licet homini dari. Et huiusmodi exprobrabiles non sunt? Abominabiles non sunt? Non sunt detestabiles? Non humana sat est illis male versare; posuerunt in cælum os suum, in sacra, manus suas; in diuina, malitias suas. Etiam vt concilium Iudæorum mittunt manus suas in Christum Domini, & eum, qui multa signa fecit, perdere meditantur, sed inaniter, & in malum sibi metipsis. Simus ergo filij, nō in diuersa dispersi, sed in vnum congregati, quod est necessarium, æternum, atque beatum. Quod nobis concedat. Amen.

CONCIO SECVNDA.

ARGVMENTVM.

Passio Domini bonis est vita, malis est mors. Odio, Iudai collogerunt Conciliū, quid ex hoc ipsis mali euenerit. Christus in Cruce percussus propter scelera nostra. Hora mortis Christi, ingeniose vocatur meridies. In Morali, Inueltio contra Iudaos & Christianos tot beneficiū affectos.

DIEBUS istis, quibus Passioni Domini propinquamus, diuinum & iustum est, ut de illa sit sermo presens, quo animus noster illa veluti resperlus quē fructum à nobis exigit illa, eum ipse cum proferat, tum consequatur. *Misit Iosue de Setim duos exploratores, ad explorandam terram, quæ erat trans Iordanem. & urbem Iericho.* Narratio & cogitatio nostra sicut exploratores isti, qui diligenter confiderent, quomodo à nobis Passio Domini sit mente comprehendēda, qua; deuotione & attentione contemplanda. Hoc facientes intelligemus de Christo dictum à Simone: *Ecce, positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorū in Israel, & in signū, cui contradicetur.* Dū enim talem sustinuit Dominus Iesus contradictionem à populo, non credente, sed contradicente, factus est lapis offensionis & petra scandali, his, qui offendunt verbo, nec credunt, in quo & positi sunt. Credentibus autem gloria, qui sunt genus electum, gens sancta, & populus acquisitionis. An non Caiphas, & omne conciliū Iudaorū offenderunt verbo; dicentibus consiliarijs: *Hic homo multa signa facit, si dimittimus eum sic, venient Romani, & tollent nostrum locum, & gentem.* Ipso vero Pontifice: *Expedi vobis, ut vnus moriatur homo pro populo.* Hoc autē, quia non credebant in illū, ut vere dixerit per Prophetam: *Tota die expandi manus meas (faciens videlicet multa signa) ad populum non credentem, sed contradicentem,* ut refert Paulus. At vero de credentibus exponens Ioannes verba Caiphar, ut à Spiritu Sancto venientia, ait: *Iesus moriturus erat pro gente, & non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in vnum.* En exploratorum relatio; *Tra-*

didit Dominus omnem terram hanc in manus nostras, & timore prostrati sunt omnes habitatores eius. Timor illorum, argumento fuit etiam ipsi Rahab, omnes esse delendos. Noui (inquit) quod Dominus tradiderit vobis terram. Etenim irrui in nos tor vestror, & elanguerunt omnes habitatores terra. Ergo qui timent, dicentes: Venient Romani & tollent nostrum locum, & gentem; his positus est Christus in ruinam. At fida Rahab meretrix non perit incredulis. Ergo credentibus, positus est in resurrectionem. Itaque quem admodum diuersa via inceditur ad Passionem, vbi talis Christus sustinuit contradictionem, ita differens fructus colligitur ex ligno Crucis, qui mors est malis, vita bonis. Hoc ergo sit nobis documentū, quia ratione Dominicam Passionem debeamus intueri.

Proverbium Salomonis est: Homines pestilentes dissipant ciuitatem; sapientes vero diuina auertunt furorē. Cuius veritas nobis in presenti lectione sub oculis ponitur manifeste. En dissipatio ciuitatis. Venient Romani, & tollent nostrum locum, & gentem. Homines pestilentes hi sunt, qui tante perditionis causa fuerunt, dum remedium illius esse fingunt, fraudulenter iustum illum interficere, qui *multa signa facit.* Vere pestilentes, qui pestem hanc in populum vniuersum ut inducant, quæ causa vera fuit credendi in Christum, eumque ut verum Messiam acceptandi, & reuerendi, nempe multorum patrati signorum, eam in illius repudium inuertunt & interemptionem, sic plebem cum decipientes tum destruentes. Sapientes vero furorē auertentes fuerunt, primus Christus, ipsa Dei sapientia, qui mortuus est pro gente, & non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in vnum: ceteri fuerunt Apostoli, eorumque successores, qui salutem, & pacem operatam à Christo, per orbem vniuersum sua prædicatione derulerunt & disperferunt. Quod vtriusque negotium, pestilentium videlicet & sapientium in vna Domini Passione confectū est, Iudæis illam inferentibus, Christo ferente eiusque discipulis eandem deferentibus. Illis odio ad eam Passione accedenti-

cedentibus, istis amore. Ac propterea illis ab ea mortem, vitam istis haurientibus. Ex quo conficitur recte illos pestilentes, hos autem sapientes esse vocatos.

3 Quæ nostra instructio est, utros maxime debeamus imitari, quando quidem pestis nomen omnes abiicit, allicit vero cunctos ipsius sapientiæ plausibilis nuncupatio. Pro hac vtiliter studioseque amplexanda, primum constituamus Passionis Christi malorū auctorū duplex genus esse. Alterum generale omnium peccatorū; Alterum speciale persequentium Iudæorum.

4 De his Iudæis primum agentes, tria consideremus, causam, modum, finem, quibus ad Dominicam passionem accesserunt. Quo effectu ducti illam procurauerunt, qualis fuit ipsa procuratio. Et quid denique ex ipsa retulerunt. Quo affectu precedente. Quo effectu procedente. Et quo exitu proficente. Odium, Causa, Concilium, ac iudicium. Effectus, Exitus, Exterminium. Ecce odium. *Si mundus vos odit,*

18. *scioote, quia me priorem vobis odio habuit: sed ut sermo impleatur, qui in lego eorū scriptus est: Quia odis habuerunt me gratis.*

25. *At vero vnde odium istud? Hæc verba sunt Christi: Mundus me odit, quia ego testimonium perhibeo de illo, quod opera eius mala sunt.* Tam obstinatus est hominis erga seipsum inordinatus amor, ut quidquid huic amori aduersatur, ut inimicum auerteretur, aspernatur, persequatur. Nihil enim contrarium magis sincero amoti, quam peruersus. Ita quod quamuis *Meliora sunt vulnere diligentis quam fraudulenta oscula odientis;* ad suam perniciem tamen diligit præ vulneribus his sanitatem afferentibus, oscula fraudulenta. O infelix homo, qui in seipso deceptus, cupit ab aliis quoque decipi. Iudæi fuerunt isti hostes Christi, sibi ipsis infidiates; Nolite ergo effici participes eorum. Elongamini ab eis, ne inter eos computemini. Voluissent Iudæi a Christo potius laudari, & honorari.

77. *Sed olim scripsit Salomon: Sicut qui mittit lapidem in acervum mercurij, ita qui tribuit insipienti honorem.* Acervus lapidū insipientia est, vnde abest ordo, adest confusio, inordinatus rerū cumulus & tumulus. Si his ad-

6. *hibeatur honor, lapis additur, ut crescat abundantia confusionis. Sed quare dicitur acervus mercurij? ut intelligas non aliud esse insipientem honorare, quam idolum colere; Idolum (inquam) illud, quod fabulose dicitur sapientiæ præsidere. Nihil enim insipientius, quam se sapientem reputare, indeque se iactare, & honore quærere. Propterea Salomon: Vidisti hominem sapientem sibi videri: magis illo spem habebit insipiens.*

6. *Hic certe idolum se facit sapientia, & sicut idolum falsus est Deus, sic iste falsus sapiens, verus insipiens. Sicut Caiphū, qui aliis dicit: Vos nescitis quidquam, exitus & exitum insipientissimum fuisse comprobavit.*

8. *Vide ergo Odium concilium collegisse, & per iudicii sententiam necem interre Christo voluisse. Collegerunt ergo Pōstifices, & Phari, ai concilium. Quo expleto dicitur a Ioanē: Ab illo ergo die cogitauerunt, ut interficerent eū. En pestilentia, infirmitas contagiosa dissipans ciuitatē. Pessimus nō satis est, quod pereat ipse, alios quoque; vult perdere. Ideo collegerunt conciliū, vbi vox serpentis, & adurens flatus venenū infudit, dicens: Vos nescitis quidquam, nec cogitatis, quia expedit vobis, ut vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat, propterea ab illo die cogitauerunt ut interficerent eum.*

8. *Quenam causa fuit erigendi in ligno serpentis a Moysē, nisi serpens flatu adurens? sic vnū in Deuteronomio nominat Moyses, vbi in alio libro dicit: Misit Dominus in populum ignitos serpentes. Quia vnus ex eis Caiphas fuit, alij multi serpentes, & genimina viperarum. Sic vnus fuit serpens, qui seduxit Eua astutia sua. Sed & semen serpentis Dominus nominauit, quod certe nō aliud est, quā illius primi serpentis genimina. Propter hos serpentes, & primū patrem, & sequens semen, exaltari oportuit filiū hominis in ligno Crucis. Heu quā perniciofa lingua impiorum, ignis deuorans, flamma incendens, lingua (inquam) serpentium ignitorū comburens mōtes, fata destruens, & consumens speciosa deserti. Cauete ab ea, qui vitā diligitis. Et dicite cū populo, qui dixit ad Moysen: Peccauimus, quia locuti sumus contra Dominum & te. Ora ut tollat à nobis serpentes. Vides peccatum loquentium*

hibeatur honor, lapis additur, ut crescat abundantia confusionis. Sed quare dicitur acervus mercurij? ut intelligas non aliud esse insipientem honorare, quam idolum colere; Idolum (inquam) illud, quod fabulose dicitur sapientiæ præsidere. Nihil enim insipientius, quam se sapientem reputare, indeque se iactare, & honore quærere. Propterea Salomon: Vidisti hominem sapientem sibi videri: magis illo spem habebit insipiens. Hic certe idolum se facit sapientia, & sicut idolum falsus est Deus, sic iste falsus sapiens, verus insipiens. Sicut Caiphū, qui aliis dicit: Vos nescitis quidquam, exitus & exitum insipientissimum fuisse comprobavit.

Vide ergo Odium concilium collegisse, & per iudicii sententiam necem interre Christo voluisse. Collegerunt ergo Pōstifices, & Phari, ai concilium. Quo expleto dicitur a Ioanē: Ab illo ergo die cogitauerunt, ut interficerent eū. En pestilentia, infirmitas contagiosa dissipans ciuitatē. Pessimus nō satis est, quod pereat ipse, alios quoque; vult perdere. Ideo collegerunt conciliū, vbi vox serpentis, & adurens flatus venenū infudit, dicens: Vos nescitis quidquam, nec cogitatis, quia expedit vobis, ut vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat, propterea ab illo die cogitauerunt ut interficerent eum. Quenam causa fuit erigendi in ligno serpentis a Moysē, nisi serpens flatu adurens? sic vnū in Deuteronomio nominat Moyses, vbi in alio libro dicit: Misit Dominus in populum ignitos serpentes. Quia vnus ex eis Caiphas fuit, alij multi serpentes, & genimina viperarum. Sic vnus fuit serpens, qui seduxit Eua astutia sua. Sed & semen serpentis Dominus nominauit, quod certe nō aliud est, quā illius primi serpentis genimina. Propter hos serpentes, & primū patrem, & sequens semen, exaltari oportuit filiū hominis in ligno Crucis. Heu quā perniciofa lingua impiorum, ignis deuorans, flamma incendens, lingua (inquam) serpentium ignitorū comburens mōtes, fata destruens, & consumens speciosa deserti. Cauete ab ea, qui vitā diligitis. Et dicite cū populo, qui dixit ad Moysen: Peccauimus, quia locuti sumus contra Dominum & te. Ora ut tollat à nobis serpentes. Vides peccatum loquentium

Pro. 26. 12.

Deut. 8. 15
Num. 21. 6

Gen. 3. 2.

Ioh. 3. 14.

Num. 21. 7

Iac. 3. 8. tium contra Dominum serpentibus percuti? lingua fallax, lingua arrogans contra Dominum, plena est veneno mortifero, qua homo ipse à se tanquam à serpente offenditur ignito, & qua ceteros quoque percutit plaga mortis.

6 Verum quis exitus odii & concilii? Ille nimirum, quem ipsi, quod essent in concilio, veluti prophetantes, prædixerunt: *Veniens Romani & tollent nostrum locum, & gentem*: Id rei exitus comprobavit, venientibus Romanis, urbem & templum vastantibus, populumq; à tantis cladibus superstitem captiuantibus. Quid putas

Pro. 26. 26. dictum à Sapiente? *Qui operit osum fraudulenter, reuelabitur malitia eius in concilio.* Num prius isti scandalum non ponebant in operibus, ac signis Domini Iesu? q;

Iob. 8. 48. sabbathum non custodiret, quod in Belzebub eijceret daemonia, quod de cælo signa non faceret, & denique quod demonium haberet? tunc odium fraudulenter operiebant. At in concilio, eorum malitia reuelatur, dicentium iam aperte. *Hic homo multa signa facit*: propter quæ omnibus in eum credentibus, se regem faciat. Vnde prouocati Romani venientes exterminant omnia: odium iraque & fraus signa negabat ante, quæ nunc reuelata malitia confiteretur. Verum quoniam adhuc quoq; odio illos agente fraudulenter incedunt, timorem simulantes vt iuste videantur de medio Christi tollere, eorū malitiam exitus reuelauit. Qua enim ratione arbitrari videbantur, exitio remedium adhibere, eademmet ipsi sese supplicio tradiderunt & exterminio subdiderunt. *Videns enim Dominus Iesus ciuitatem, fleuit super eam, dicens. Quia venient dies in te. & circumdabunt te inimici tui, eo quod non cognoueris tempus visitationis tue.* Quapropter dicebat & in Passione: *Filia Ierusalem, super vos ipsas flete, & super filios vestros, &c.* Non enim mentitus est Salomon dicens:

Luc. 19. 41. *Peccantem virum iniquum, inuoluet laqueus.* Ita non in paruo duntaxat concilio, sed in vniuerso prorsus mundo eorum est reuelata malitia. Ecce vnde per Iudæos acta est Passio.

Luc. 23. 28

Pro. 29. 6. *Peccantem virum iniquum, inuoluet laqueus.* Ita non in paruo duntaxat concilio, sed in vniuerso prorsus mundo eorum est reuelata malitia. Ecce vnde per Iudæos acta est Passio.

7 At vero vnde, ex peccatoribus genera-

liter? *Traditus est propter peccata nostra*: inquit Apostolus. Dixit Dauid ad Dominum cum vidisset Angelum cadentem populum: *Ego sum qui peccaui, ego inique gessi. Ipsi qui oves sunt, quid fecerunt? Vertatur, obsecro, manus tua contra me, & contra domum patris mei.* O Dauid nimis impletum est, quod postulasti. Tu solus peccaueras in hoc, quod populum volueras numerare: innocens erat in hoc populus, quia tui solius fuerat illa superbia, qua tumens magnitudinem Regni tui aspiceret peroptabas. Contra quam magnitudinem fuit percussio, qua extincti sunt de populo septuaginta millia virorum. Rogas ergo, vt tibi tu solus peccasti, solus puniaris: innocentes vero ab interitu, quasi oves eripiantur. Impletum est tempus patendi, & passa est domus Dauid, & filius Dauid, pestilentia nocentissimi orū ludæorum percussus est, quasi ovis occisionis ductus ad victimam, vbi peccauerat populus, & inique egerat mundus. Quo pacto immaculatus Agnus tulit peccata mundi, & saluum fecit populum suum à peccatis eorum. Aliquid in peccato Dauid peccauerat populus, forte non soluens quod lege fuerat constitutum, sed hic prorsus immaculatus est Agnus, innocens manibus, & mundo corde, & sanctus in omnibus operibus suis. Solius populi scelus est vniuersum. Solus tamen ipse percussus, & de gentibus non est vir cum eo. Nos, nos sumus, qui peccauimus, nos inique gimus, & versa est in innocentem manus Domini. Plus Deo displicuit mundi culpa, quam Filii pena; clamor peccatorum nostrorum ascendit in aures Domini Sabbathoth. Venit sanguis medius clamans, & ita Dei impleuit auditum, vt iam non audiretur ab eo clamor noster; sed eius tantum, qui clamans voce magna expirauit, cui est mors vox, cuius est sanguis clamor, cuius est silentium, quo quasi Agnus coram tondeute se obmutuit, tonitruū magnum alter tonans: *Pater dimitte illis.*

O ratio potentissima, vt iam silere debeamus à facie Domini Dei. Ascendat ad Exorem Dominum clamor Sodomorum, descendat ad Dominum, vt videret vtrum clamorem, qui

qui venerat ad eum, opere compleuissent: Hic nimius nostrarum iniquitatum clamor, intolerabilis strepitus peccatorum mundi. *Descendam* (inquit Dominus) *& videbo vtrum clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint, an non, ut sciam.* Vidit & conturbatus est, sensit & interfectus est; & dum venit ipse videre nos, vidimus nos eum nouissimum virorum, virum dolorum, & scientem infirmitatem, *Quid dicis, Domine? Ut sciam.* Ecce tu quasi vnus ex nobis factus es, sciens bonum & malum: qui ad malum respicere non poteris, noluisse auertere faciem tuam a peccatis nostris; vbi videbas cuncta, quæ tu solus feceras, quæ erant valde bonamiam nunc videns, quæ fecimus nos, quæ valde mala sunt, factus es quasi vnus ex nobis, habitu inuentus vt homo, sciens bonum, & malum; bonum tuum, malum nostrum. Videte videntem bonum suum. *Sciens Iesus, quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum vadit.* Videte scientem infirmitatem nostram: *Turbatus est spiritu, & protestatus est, & dixit: Amen, amen dico vobis. Quia vnus ex vobis tradet me.* O scientiam boni. *Non rapinam arbitratus est esse se à qualem Deo.* O scientiam mali. *Factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis.* Recordare Domine quid acciderit. Discite, quod Dina videns visa est, dum mulieres videt regionis illius, à viro visa est domino regionis illius, & sustinuit opprobrium. Quid tu videns malitias regionis istius passus es à viris regionis nostræ? Vidisti, sensisti, expertus es iniquitates nostras in temetipso, & vt eas tollereres à nobis, superposuisti illas capiti tuo, & sicut onus graue grauata sunt super te. Vidisti clamorem Sodomorum, & illos castigasti. Vidisti nostrum, & aduersum teipsum excitata est indignatio tua. Sed quid tandem? si renouabitur, vt Aquilæ, iuuentus nostra, quæ vbi fuerant cadauera sunt, congregatur. Si reuerſi fuerimus ad delicta iuuentutis nostræ, vt viuamus sicut dies seculi, & anni antiqui, quando omnis caro corruerat viam suam, & cadaueribus repleta est terra, dum venit

diluuium, & tulit omnes: num denuo descendet Dominus visurus, & sciturus iniquitates nostras? Minime profecto. Dominus de cælo prospiciet, vt videat si intelligens, aut requirens Deum, aut si inutiles facti sint homines. Noñe sciēt omnes operantes iniquitatem? scient, scient ipsi, sentient, experientur, quam malū & amarum sit dereliquisse Dominum Deū suum. *Ier. 2. 19.*

An non satis superque est, Passionis Christi causam fuisse, nostra præcedentia peccata? Christum enim Deus proposuit propitiatorem propter remissionem præcedentium delictorum: inquit Apostolus. Quid apponimus iniquitatem super iniquitatem? *Noui testamenti Mediator est factus, vt morte intercedente in redemptionem earum prauaricationum, quæ erant sub priori testamento, repromissionem accipiant, qui vocati sunt æterna hereditatis.* Et nos tamen sub posteriori ac nouo testamento, nouas superaddemus veteribus prauaricationes? pro æterna hereditate nobis repromissa, ea repudiata, cum crucis factu omni, nos ipsi cum his, qui descendunt in infernum, associabimus?

SECVNDA PARS.

VARIA admodum conditio fuit aquarum Iordanis, earum, quæ infra Arcam erant, & quæ supra, vbi Arca ipsa media constituta est inter eas. Steterunt quippe superiores in loco vno, & ad instar montis intumescentes apparebant procul, quæ autem inferiores erant, in mare solitudinis (quod nunc vocatur mortuum) descenderunt, vsque quo omnino deficerent. Atque ita inferiores ab Arca recedentes prorsus exinanitæ sunt, vt non appareant vltra, mari mortuo comisit. Superiores vero accedentes ad Arcam, atque in vna mole consistentes, procul quasi mons apparent. Arca in medio aquarū, Christus est paries & moriens. Aquæ enim sunt passionis, ideo sacerdotes Arcam portantem pedes in aquis tinxerunt. Huius passionis & inferiores participes sunt, & superiores; nimirum ipsa in medio existente. Sed ab ea recederunt, qui locum intruderunt, vbi stetit Arca; inferiores

Psal. 13. 2.
Ps. 52. 3.
Psal. 52. 5.
Rom. 3. 25.
Heb. 9. 15.

10
Ios. 3. 16.

feriores enim omnes inde transferunt, cum locum imbuentes. Misera synagoga, que Passionis auctrix fuit, ab ea recessit, nihil inde lucrata, quam exterminium. Qui ad eam per fidem accedunt, subsistunt, stant coram illa, eleuantur, exaltantur, re promissionem accipiunt æternæ hereditatis.

11 Hi ad passionem accedunt, sicut & Christus, ut vere sint communicantes Christi passionibus. Modus iste ex opposito Iudeorum potest intelligi. Nam recedere, & accedere, contrarij motus sunt. Odio acti

Rom. 5. 8. Iudæi Christum persecuti sunt. *Commentat autem charitatem suam in nobis Deus, quoniam Christus pro nobis mortuus est, qui dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis.*

1. Cor. 13. 4. Odium in Iudeis secuta est iniustitia; nam odio, inquit, habuerunt me grati, id est sine causa. Secuta est & fraus, zelum simulantes salutis populi, qui perire videretur so-

1. Pet. 2. 22. Vbi charitas, ibi claritas, simplicitas, veritas. Christus ergo peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Illi ergo à serpentibus perierunt, quos astutos altitia sua serpens antiquus interfecit, atque ita eorum exitus, exitium fuit. Christus autem exaltatus in ligno, exaltatus est in throno Patris, sedens ad dexteram Patris in excelsis.

12 Spectata ergo cognitaque à nobis perspicue Christi charitas, postulat, ut cum amore ad eius Passionem, quæ tota charitas est, accedamus. Etenim viri sanguinum oderunt simplicem; iusti autem quarunt animam eius. Si oderunt Iudæi Christum, qui simpliciter ambulauit, nos Christiani dilectum quæramus, dicentes cum sponsa: Indica mihi quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie. Scimus dixisse illum: Animam meam pono pro ouibus meis. Vbi vero ponit? Illam Iudæi abstulerunt ab eo, interficientes animam eius. Sed non sibi illam auiferunt, solum perdere cupientes, & mactare. Nobis illam dimiserunt, in qua pascimur, & potamur.

Pro. 29. 10. Oderunt illi. Iusti autem quarunt animam eius: dixit Salomon. Quid quærimus,

quærentes ubi pascat, nisi animam suam? quam posuit pro ouibus suis, & illis apposuit, dicens illis: Comedite quæ apponuntur vobis. Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. Hic est sanguis meus, qui pro vobis effundetur. Comedite amici. & nebri. 23. amini charissimi. Hoc facite in meam commemorationem: mortem meam annuntiate donec veniam. Pascimur ergo, Christi passionem meditantes. Verum quid est, cubare in meridie? Audio scripturam: Factum est vespere & mane dies secundus: sic tertius, sic quartus & reliqui, de meridie, nulla mentio. Quæramus vespere, quæramus mane, si forte & meridie inueniamus: Vespere autem factum, scribit Mattheus, discipulus cum discipulis suis. Cantantibus autem eis, accepit Iesus panem, & benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, & ait. Accipite & comedite. Hoc est corpus meum: En vespere. Audi mane: Mane autem factum, (scribit idem Euangelista) consilium inierunt omnes principes sacerdotum, & seniores populi aduersus Iesum, ut eum morti traderent. Et confestim adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato: Erat autem mane (addit Ioannes) & ipsi non introierunt in pratorium. Marcus vero: Erat autem hora tertia; & crucifixerunt eum. In meridie videamus: Hora nona exclamauit Iesus voce magna, dicens, Eloi, lamia sabaclani. Iesus autem emissa voce magna expirauit. Vides cubantem in meridie? pendentem exanimem in cruce?

Hæc itaque dies est, quam fecit Dominus solis ortu & occasu. In quo factum vespere & mane, per iuge sacrificium vespertino, & matutino. Expiato, & consecrato altari, docens lex sacrificia in illo facienda, hoc primum posuit dicens. Hoc est quod facies in altari: Agnos anniculos duos per singulos dies iugiter. Vnum agnum mane, & alterum vespere. Ecce vnus agnus DEI in duobus figuratus, oblati altero mane, altero vespere. Iam à Paulo scimus exaltationem Christi in cruce oblationem esse, & hostiam ab eo pro nobis oblatam Deo Patri. Dicit autem scriptura & lex. Alterum agnum offeretis ad vespere

Luc. 22. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

iuxta ritum matutinae oblationis. Sacrificiū est Domino, oblatione perpetua, in generationes vestras. An non ista oblatio est, quam in commemorationem mortis eius iugiter facere iubemur donec veniat? Scimus ab Ecclesia, quod quando vespere instituit Sacramentum corporis & sanguinis sui, se Deo Patri hostiam immaculatam obtulit. Hoc autem iuxta ritum oblationis matutinae; quoniam sacrificiū istud vespertinum, figura est, commemoratio, representatio, & renovatio oblationis manē factae in ligno Crucis: hoc verò sacrificium est Domino oblatione perpetua in generationes: quia *Quotiescunque* (inquit Paulus) *manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.* Ecce quod dicit sponsa: *Vbi pascas. Manducabitis, & bibetis.* Ecce quod dicit: *Vbi cubes in meridie. Mortem Domini annuntiabitis.* Nam hora nona expiravit. Ergo manducans & bibens, corpus & sanguinem eius, deglutit mortem eius, appolitam sibi animam eius recipit in viscera sua, ut ita verum sit habitare Christum per fidem in cordibus nostris. Fidem (inquam) quae per dilectionem operatur. *Charitas enim nos incorporat ne operatur. Charitas enim in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.*

15. Vbi ergo Deus commendat charitatem suam, commendat & homo charitatem suam. Nimia est charitas Dei, eam pertinere non valet nostra infirmitas. *Deus* (inquit Apostolus) *qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccati, vivificavit nos in Christo.* Quomodo verò commendat charitatem suam Deus in nobis: quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus Christus pro nobis mortuus est; cum adhuc inimici essemus, pro impiis mortuus est. Nostrum nemo ad tantam celsitudinem potest rapi. *Vix enim pro iusto quis moritur.* (ait Apostolus.) *Nam pro bono forsitan quis audeat mori.* Et maiorem charitatem nemo habet, ut animam suam ponat qui pro amicis suis. Heu Deus pro hominibus mortuus est, pro impiis, pro inimicis! Quid tu homo? An non pro

Deo animam ponas? Pro sancto? Pro amantissimo? Pro eo, qui amore nos praevenerit? comede, bibe, vide quam mortem pro te tulit, quam charitatem tibi ostendit, quam dulcedinem demonstra-uit. Ita nos accedimus ad illius Passionem, manducantes sacramenta Corporis sui, & intima, & sapida contemplatione, deglutientes mortem eius. Accedere ad Arcam *Ios. 3. 4.* populus non valebat Iordanem transiturus, veruntamen illam sequi à longè iubebarur. Tantam lucem oculus noster sustinere non valet, tantum calorem ferre non potest caro nostra infirma, anima nostra imbecillis. Quantum licet, sequamur vestigia Christi, discamus ab eo, per quam viam ingredi debeamus. Excellentior viam, quae est charitatis, nobis sua Passione demonstrat, innocentiam, iustitiam, sanctitatem, veritatem.

Virga, atque correptio tribuit Sapientiā. 16.

O quantam Sapientiā nos docet virga, *Pro. 29. 6.* qua flagellatus est Christus? Quid, quid, *15.* amabo vos, corriget vquam vitam nostram, si illam non corrigit correptio Christi? Vide, vide Arcam à longè ostendentem tibi viam, quam prius non ambulasti. Ignota erat via ista excellentior charitatis. Christus prior & solus pro impiis, & inimicis mortuus est, ut sequamur vestigia eius, pro illo etiam diligentes inimicos nostros. Tribuat Sapientiā virga quoque & correptio, qua populus Iudaeorum flagellatus est. Timor, quem timebat, euenit illi. Traditus est in manus Romanorum, quoniam reprobavit Regē Iudaeorum. Ad Passionem accedens recessit ab ea, supplicium appetit, beneficium reiecit. Vide in illo seueritatem Dei propter illius seueritatem & crudelitatem. Amplectere tu charitatem, & pietatem, ut sentias bonitatem. *Peccantem virum iniquū in- Pro. 29. 6.* *voluet laqueus: iustus autem laudabit, atq; Ios. 3. 14* *gaudebit.* Stabit Arca donec Iordanē transeas. Christo, qui pro nobis passus est, presente facilis erit transitus per aquas tribulationis. De deserto pertransibimus, ad terram promissionis, fructum aeternae vite carpentes de ligno Crucis. Quod nobis concedat. Amen.

Hhhh 2

MORA.

MORALE.

17. **O**ccam perfidorum mentem, non aliunde quam ex malitia pessima procedentem. Vnde quaeso, nisi ex abyſſo profunda tuarum tenebrarum hauisti, quod homo ille, qui multa signa faciebat, deberet pro temporali gentis salute absque culpa interfici? Innocens sit oportet, qui tot, tantaque mirabilia perpetravit. *Si non esset hic à Deo*, non poterat facere quidquam. Et quænam lex aut precipit, aut permittit, ut innocens occidatur? Sanctus est, qui suam sanctitatem signis confirmat; nisi Deum velis se testem constituere falsitatis; quæ illi displicent approbare, hominem morte dignum, illius ope & subsidio subleuari, ac veluti sanctissimum declarari. Et sanctum virum occidi, erit diuina lege præceptum, secundum legis præscripta obseruatum? Num quem misit Deus, vestrum est repudiare? Num à Deo missum interficere, erit populo Dei ab ipso permittum? Licetbit, ut veniant bona, mala facere? Malis mala adiungere, ut mala remoueantur? Et quænam docuit Sapientia, per iniustitiam à tribulatione caueri? Iniquitatibus aduersitates propulsari? Protegi gentem ab hostium incursionibus, propterea quod contra iustum odio incenditur, agitur inuidia, superbia intumescit, incitatur auaritia, falsa incedit simulatione, sicque sacrilegij atque intolerabilis facinoris Deum deputat auctorem, & legem eius? Quis audiens, quod Sapientes plebis sanctæ, quam Deus ex omnibus terræ nationibus in populum sibi delegit peculiarem, quod illius proceres, quod Principes, quod Pontifices Altissimi, contra Filium Altissimi coniurarint, audeantque prætexere tam iniustam necem, tam sacrilegum facinus, opus omnium horrendissimum, obstare quominus superueniant alieni, qui regionem vastent, qui ciuitatem destruant, qui templum polluant, qui gentem cum interficiant, tum in captiuitatem abducant? Quis inquam audiens tam absurda horribilia nimis, non zelo excaecescat? Non indigna-

Ioh. 6. 33.

tionem exaltet? Non impetu ruat in homines ad eum secelestos? *Ideo hæc dicit Dominus* (scriptum est) *interrogate Gentes: Quis audiuit talia horribilia, quæ fecit nimis Virgo Israel?* Virginem ergo vocas, o Ieremia, quæ horribilia nimis fecit? An forte, quia ut Virgo dilecta erat à Deo: hoc puto. Signa, quæ multa fecit ipse ad illius salutem, virginem constituunt, dilectam declarant, demonstrant, hunc populum Deo fuisse prædilectum.

Sed heu! Virgo est, quia Virginis est figura. Propter nos hæc scripta sunt: dicta sunt Iudæis, Christianis scripta sunt. Vocem ipsi suo tempore audierunt; nos in codicibus legimus, qui ad solatium dati sunt, & ad instructionem. Auger scelera Iudæorum multitudo signorum, quæ fecit Iesus. Hæc enim & aggerat beneficia illis collata, & benefactorem exaltat, in quem ingratisimè crudeliter irruerunt. At nos quid dicemus? *Hic homo multa signa facit*: an potius. Hic Deus nolite temeripsum exinaniuit, factus homo, refert Saluator omnium, & maxime fidelium. Scribit de illis Ioannes: *Cum tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum: Ut sermo Isaia impleretur, quem dixit: Domine, quis credidit auditui nostro? & brachium Domini, cui reuelatum?* Heu! ad nos factus est sermo iste per Prophetam: lege illum, & intelliges veritatem: propterea quod post istam admirationem longam texit de Passione Domini narrationem. Brachium Domini fuit, quod fecit multa signa, & opera, quæ nemo alius fecit. Sed haud minus brachium Domini fuit, quod tanta patiens, & moriens stravit hostes suos, & principem huius mundi eiecitoras. Nam & prædicta ab eodem Propheta sui sanguinis effusione, qua aspersa sunt, illius vestimenta, quasi præliantis, qui aduersarios interficiens eorum aspergit sanguine, subiicit ipse. *Circumspectus, & non erat adiutor, quasi sui, & non fuit qui adiunaret; & saluauit mihi brachium meum.* Hoc brachium Domini cui reuelatum est? Iudæis scandalum fuit. Nobis autem credentibus an reuelatum est? Si reuelationem intelligis rei demonstrationem,

nem, quibus magis reuelatum est, quam Iudeis, qui aspexerunt in illum, quem confixerunt: Hac ratione & nobis reuelatum est, qui in fidei confessione sic dicimus. *Credo & in Iesum Christum, qui passus est sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus.* Et negatur tamen illis reuelatum, vt exponit Ioannes. Heu! ergo & nobis absconditum est, vt non sciatur: verbum enim Crucis absconditum est a nobis. Non in eo videmus quanta signa fecit nobis, non in illo intelligimus mirabilia testimonii sui, immensam charitatem suam, multitudinem miserationum suarum, viscera pietatis, benignitatem, mansuetudinem, patientiam, humilitatem, desiderium, fletum, deprecationem, omnium virtutum ostensionem, ad informationem eorum, qui credituri sunt illi in vitam æternam.

Ab his nostrum auertimus obtutum, sanguinem testamenti pollutum ducimus, nos ipsos polluentes, qui illius sanguine tincti fuimus abluti, sanctificati. Hoc modo brachium Domini nobis non est reuelatum. Admiratur Propheta super hoc. Admiratur Euangelista. *Heu! super nos obstupescite caeli, & porta eius de Ierusalem rehementer. Quis audiuit talia horribilia, que fecit nimirum Virgo Israel? Populus fidelis, homo vocatus in sortem Domini, qui semel Christi membrum factus est, templum Spiritus Sancti? Heu! quid facitis soluentes Iesum? soluentes legem! soluentes vosmetipsos a Deo? soluentes vinculum perfectionis, quod est charitas? soluentes unitatem Spiritus, quæ est pax? templum Dei sanctum, quod estis vos? Quis audiuit talia horribilia, quæ facit nimirum homo peccati? filius perditionis? traditor Christi? blasphemus Dei? sacramentorum violator? præceptorum contemptor? mysteriorum calcator? morum corruptor? nouissimorum speretor? præsentium amator? præteritorum oblitus? Quis audiuit talia horribilia, quæ facit nimirum auditor sermonum Dei? cognitor gratiarum Dei, qui nec sermones obseruat, nec gratias conferuat? Iudæi saluti temporalis Christum posthabuerunt, volentes*

illum mortuum, vt populus saluus esset. Et tu Christiane, quid apud te plurimum valet, Christus ne, an mundus? Deus ne, an nummus? Spiritus ne, an caro? cælum ne, an terra? æternitas ne, an tempus? vita ista præfens, an futura? quin dicam magis, bonum ne an malum? benedictio, an maledictio? mors ne, an vita? Ista apposta sunt tibi, vt ad quodcunque volueris, manum porrigas, ad quid porrecta est? Data optio neiph Lot, vt recedens ab Abraham periret quo vellet, eleuatis Lot oculis vidit omnem circa regionem Iordanis, quæ vniuersa irrigabatur, antequam subterretur Dominus Sodomam & Gomorrhã, sicut Paradisus Domini. Elegitque sibi Lot regionem circa Iordanem, & habitauit in Sodomis. Homines autem Sodomitæ pessimi erant, & peccatores coram Domino nimis. Ecce quid sibi eligunt homines, non optimam partem, sed deteriorem, quæ occasio est illis, vt pessimi sint, & peccatores coram Domino nimis; pinguedinem terræ appetunt, experunt, petunt. Neque hoc solum, sed cælestia spernunt, etiam si Christus sit occidendus, offendendus, contemnendus, derelinquendus. *Expedi nobis* (inquiunt) *vt moriatur homo pro populo, vt offendatur Christus pro mundo, vt Creator derelinquatur pro creatura.*

Sed ô consultores pessimi! vos nescitis quidquam, neque consideratis, quod qui miseretur, & commodat, non commouebitur in æternum; quod Rex qui iudicat in veritate pauperes; thronus eius in æternum firmabitur. *Miser cordia, iustitia, veritas virtus protegunt ab aduersis. At cum Propheta defecerit, dissipabitur populus.* Num iste homo, qui multa signa facit, non est Propheta? Tu quid dicis de illo, qui aperuit oculos tuos? *quia Propheta est.* Et omnes turbæ sicut Prophetam eum habebant, videntes signa, quæ faciebat, & dicentes. *Quia Propheta magnus surrexit in nobis.* Si defecerit Propheta, si interfecerit illum lingua vestra, & manus, dissipabitur populus. An res ista dubia est, & obscura, an non spectatissima, & exploratissima? *Vbi populus vester est? & Propheta vbi sunt? oblitus est mei populus, vt fieret terra eorum*

Hhhh 3 in de-

in desolationem, & sibilum sempiternum.

Omnia qui praeuerit per eam, obstupescet; sicut ventus vrens disperdam eos. En dissipatur populus. Quare hoc? iam dixerat Ieremias. Quis audivit talia horribilia, qua fecit nimis Virgo Israel? An non nimis quando, & Prophetam magnum ausi sunt interficere? Iure venerunt Romani, & tulerunt locum & gentem. Iure dissipatus est populus, sicut a vento vrenit. Iure perdidit Lot omnem substantiam suam, prius captiuato populo

Jer. 18. 13.

Gen. 14. 12.
Gen. 19. 14.

Sodomorum, postmodum subuersa tota illa regione. Iure quae a Christianis inordinate appetuntur, ordinate perduntur. Iure tantis affecti beneficiis, propter eorum ingratitudinem extremis addicuntur suppliciis. Quis nostrum non abominatur impium Caipham? dicitur enim a Salomone. Abominantur iusti virum impium. Quis illius non horreat arrogantiam, & fraudem dicentis: Vos nescitis quidquam? Ipse cum aliis principibus turbam credentem abominabatur & maledicebat. Sic in ipsis complebatur Proverbum dictum. Et abominantur impij eos, qui in recta sunt via. Et nos ergo cur non recedimus ab eorum impietate? Quamobrem videntes illos euerfos, non abiicimus ignorantiam, & prudentiam nobis comparamus? cur oblivioni tradimus magnam istam gratiam, quam ab illis ablatam, nobis donavit

Pro. 29. 27.

Ioan. 7. 48

Pro. 29. 27

Is. 4. 3.

DEVS, vt fructificarem in illa? Ad memoriam transitus Iordanis per arenam alucum, fecit DEVS ex illo duodecim durissimos lapides exportari. Duret, duret in nobis memoria tanti beneficii, quod Arca DEI transiit ad nos, exiit de deserto, desertum relinquens populum illum, ingratum DEO suo, vt esset nobiscum DEVS, vt in umbra eius viveremus, vt per umbram mortis eius, lumen vitae nos reciperemus. Iustus laudabit, atque gaudebit.

Laudemus donatorem, & in munere gaudeamus, & nunc & in perpetuum.

Amen.

DOMINICA IN RAMIS PALMAE

R V M.

CONCIO PRIMA.

Proximum erat Pascha Iudaeorum, & ascend. Ioan. 11. 55.

In crastinum turba multa, quae venerat ad. Ioan. 12. 12.

ARGUMENTVM.

Mundi tenemur celebrare Pascha; & contrario Iudaei fecere, Christum ad mortem quarendo. Cauendum a principio mali, Iudaeorum exemplo, ne cum ipsis in peius ruamus. Occasione probatur, & Probus, & Improbus. Christus ingressus est Hierusalem, vt Rex bellaturus armis iustitiae, & Patientiae. Docte admodum.

HONOR iste, qui cum letitia Domino Iesu Christo exhibetur ab Ecclesia, & populo Christiano, qui turbatum veterum instat, aduenienti illi ad Passionem, acceptis ramis palmarum obuiam venit, fructum nobis demonstrat admirabilem sacratissimae mortis suae. Est quidem Proverbum Salomonis: *Qui despicit pauperem, exprobrat factori suo; & qui ruina laetatur alterius, non erit impunitus.* Ex quo recte inferri potest, quod qui honorat hominem, honorat factorem suum, Deum videlicet, qui creauit illum: & qui bono laetatur alterius, mercedem accipiet. *Deus quippe pauperem facit. & ditat humiliat, & subleuat;* atque ita factor est pauperis. Qui ergo pauperem spernit dupliciter Deum inhonorat, quia despiciat creaturam Dei, cuiusmodi est pauper, quate-